

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 13. jūlijā
(OR. en)

11329/22
ADD 1

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 12. jūlijs
Saņēmējs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 342 final Annex
Temats:	PIELIKUMS dokumentam Ieteikums Padomes Lēmumam, ar ko atļauj Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas par starptautisku nolīgumu par piesārņotību ar plastmasu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 342 *final Annex*.

Pielikumā: COM(2022) 342 *final Annex*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.7.2022.
COM(2022) 342 final

ANNEX

PIELIKUMS

dokumentam

Ieteikums Padomes Lēmumam,

**ar ko atļauj Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas par starptautisku nolīgumu par
piesārņotību ar plastmasu**

PIELIKUMS

NORĀDES SARUNĀM PAR STARPTAUTISKU NOLĪGUMU PAR PIESĀRŅOTĪBU AR PLASTMASU

- (1) Pasaules mērogā iekļaujoša sarunu foruma – Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides asamblejas (*UNEA*) – piektajā sesijā pieņemtajā Rezolūcijā 5/14 izklāstītā starpvaldību procesa ietvaros Komisija centīsies risināt sarunas par starptautisku nolīgumu par piesārņotību ar plastmasu¹ (turpmāk “Plastmasai veltītais nolīgums”).
- (2) Komisija Eiropas Savienības vārdā cenšas panākt visaptverošu sarunu iznākumu, kas ietver turpmāk izklāstītos mērķus un principus.
- (3) Plastmasai veltītajā nolīgumā tā Pusēm būs noteiktas juridiski saistošas un nesaistošas pieejas, kā samazināt piesārņotību ar plastmasu un palielināt plastmasas vispārējo ilgtspēju un apritīgumu no aprites cikla viedokļa. Paredzētā starptautiskā nolīguma darbības precīzs tvērums vēl nav zināms, bet Starpvaldību sarunu komitejas mandātā ir uzsvērts, ka tajā būtu jāiekļauj visu plastmasas aprites ciklu aptveroši pasākumi, arī plastmasas dizains, ražošana, patēriņš un plastmasas atkritumu apsaimniekošana, arī otrreizēju izejvielu radīšana.
- (4) Pienākumi, arī Plastmasai veltītā nolīguma preambulā, būtu jāformulē ar tādu vispārīgu mērķu, principu un attiecīgā gadījumā mērķrādītāju virkni, kuri palīdzētu uzlabot plastmasas ilgtspējīgu un apritīgu ražošanu un patēriņu un plastmasas atkritumu apsaimniekošanu nolūkā aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes un jūras ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgas attīstības labad saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un jūras resursus, samazināt ar plastmasu saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas, kā arī nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus, arī ilgtspējīgus plastmasas ražošanas un patēriņa līmeņus un attiecīgā gadījumā materiālu un produktu aizliegumu vai pakāpenisku izskaušanu. Principiem vajadzētu būt šādiem:
 - jāatzīst, ka pamatnosacījums, kā izvairīties no atkritumu radīšanas un nodrošināt ilgi lietojamus un ilgzināmus plastmasas izstrādājumus, kurus būtu viegli atkalizmantot un/vai kvalitatīvi reciklēt, ir uz apritīgumu un ilgtspēju vērsts produktu dizains (piemēram, jāveicina reciklētas plastmasas iekļaušana jaunos izstrādājumos);
 - galvenā uzmanība jāpievērš plastmasai, kas rada lielāko daļu atkritumu un piesārņojuma (arī jūras piesārņojuma) un ko potenciāli varētu aizstāt ar ilgzinīgākiem un ilgtspējīgākiem izstrādājumiem, izstrādājumiem ar mazāku ietekmi uz vidi vai citiem materiāliem (kuriem ir mazāka aprites cikla ietekme);
 - jāizskauž tādi plastmasas savienojumi un piedevas, kas apdraud plastmasas ilgtspēju un apritīgumu, tostarp oksonoārdāma plastmasa un bīstamas piedevas (piemēram, vielas uz svina un kadmija bāzes, antipirēni, ftalāti, PFAS);
 - īpaša uzmanība jāpievērš tādas mikroplastmasas ietekmei, kas tiek tieši emitēta tādā formā, kas organismiem ir biopieejama un ko pēc nonākšanas vidē nevar

¹ Tas ir līgums Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, un šis apzīmējums neskar nosaukumu, ko nolīguma parakstītāji beigās izvēlēsies (piemēram, tā var būt konvencija, līgums vai nolīgums).

atdalīt, un vajadzībai izskaust mikroplastmasas tīšu izmantošanu dažādos produktos, ja ir pieejamas alternatīvas, un novērst netīšu mikroplastmasas izdalīšanos;

- jāatzīst vajadzība nodrošināt patiesi aprītīgu pārvaldību un jāatzīst biobāzētas un bionoārdāmas plastmasas vispārējās vidiskās priekšrocības, lai gan šādas plastmasas īpatsvars pasaules tirgū ir ļoti neliels;
- jāatzīst, ka galvenais līdzeklis, kā panākt, ka atkritumi tiek apsaimniekoti, arī reciklēti, vidi saudzējošā veidā, un uzlabot atkritumu vispārējo apsaimniekošanu saskaņā ar atkritumu hierarhiju, ir plastmasas atkritumu atsevišķa vākšana;
- jāatzīst, ka sabiedrībai (ar nodokļu maksātāju starpniecību) un videi nevajadzētu segt plastmasas atkritumu apsaimniekošanas, piedrazojuma savākšanas un piesārņojuma ārstēšanas izmaksas un ka būtu jāizmanto ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, ar kurām tiktu nodrošināts, ka šīs izmaksas sedz tie, kas plastmasu vai plastmasu saturošus izstrādājumus laiž tirgū;
- jāīsteno atkritumu hierarhija, par galveno prioritāti nosakot ilgāku izmantošanu, atkalizmantošanu un atkritumu rašanās novēršanu, īpašu uzmanību pievēršot galvenajiem produktiem veiktajiem atkritumu mazināšanas pasākumiem un cīņai pret piedrazojumu, arī jūras vidē;
- jāvienojas, ka attiecībā uz plastmasas atkritumu sūtījumiem jāprasa apliecināt, ka galamērķa valsts/iekārta atkritumus spēj apsaimniekot, pārstrādāt un reciklēt atbilstoši augstiem standartiem, attiecīgā gadījumā atsaucoties uz Bāzeles nolīgumu.

Mērķos būtu jāņem vērā šādi elementi: i) tiesības uz tīru un veselīgu vidi, ko atzinusi ANO Cilvēktiesību padome, ii) starptautiskā solidaritāte, iii) savlaicīga dalīšanās ar datiem, rādītājiem, novērtējumiem un informāciju par produktiem un materiāliem, iv) pienācīga un racionalizēta valsts/reģionālā un globālā progresa uzraudzība, ziņošana un verifikācija, v) pētniecības, novērtēšanas un zināšanu sekmēšana un iespēja sabiedrībai izmantot un saprast verificētu un savlaicīgu informāciju un gūt no tās labumu un vi) vajadzība ņemt vērā ciešās saiknes starp cilvēku, dzīvnieku un vides veselību. Darbā vajadzētu vadīties pēc taisnīguma principa, arī izmantojot pieejas, kas ir vērīgas attiecībā uz invaliditāti un dzimumu.

(5) Plastmasai veltītajā nolīgumā būtu jāiekļauj arī noteikumi, ar kuriem nosaka šādus elementus:

- institucionālais satvars;
- noteikumi par turpmāko noteikumu izstrādi;
- monitorings, datu publiskošana, atbilstības un pārskatatbildības mehānismi visos aprites cikla posmos: i) plastmasas ražošanai nepieciešamās izejvielas, ii) plastmasas un plastmasas izstrādājumu izgatavošana, arī dizains, iii) plastmasas izstrādājumu patēriņš/izmantojums, iv) atkritumu apsaimniekošana, plastmasas piedrazojums un mikroplastmasas piesārņojums;
- valstu pienākumi un līdzatbildība, kā arī visas valdības / starpnozaru pieejas, kas palīdz labāk mobilizēt visas kompetences un resursus un saskaņot pasākumus, kas vērsti uz plastmasas piesārņojuma prevenciju, plastmasas atkritumu rašanās samazināšanu, pāreju uz ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, un reakciju pasaules, reģionālā, valsts un kopienas/vietējā līmenī; un

- finansiāls atbalsts, tehniskā palīdzība un spēju veidošana šādos aspektos:
 - Plastmasai veltītā nolīguma un ar to saistīto saistību un faktiska īstenošana,
 - uzlabojumi valstu un reģionālos plastmasas piesārņojuma prevencijas, monitoringa, datu, rādītāju, ziņošanas un verifikācijas mehānismos (arī aģentūru un starpnozaru koordinācijas mehānismos) un
 - noteikumi par plastmasas atkritumu apstrādi, proti, tādu pasākumu īstenošana kā ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, kas atbildību uzliek ne tikai publiskām struktūrām vai finanšu iestādēm, bet arī piesārņotājiem;

tie ir nesaraujami saistīti ar iepriekš minētajām noteikumu kategorijām vai ar Plastmasai veltītā nolīguma iedarbīgumu, ņemot vērā tā vispārīgos mērķus un principus.

- (6) Plastmasai veltītajam nolīgumam būtu jānosaka pamata noteikumi un saistības, jo īpaši iepriekš minētajās svarīgajās jomās, taču vienlaikus tam jāparedz nākotnes sarunu iespējamība, piemēram, pielikumu un/vai protokolu veidā. Juridiski saistošos noteikumus varētu papildināt nesaistoši noteikumi (piemēram, vadlīnijas, standarti un deklarācijas).
- (7) Par Plastmasai veltītā nolīguma vai jebkura tā protokola pusēm būtu jāļauj kļūt visām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm un reģionālajām (ekonomiskās) integrācijas organizācijām, kuru kompetencē dalībvalstis ir nodevušas ar nolīguma noteikumiem saistītos jautājumus. Komisijai būtu jānodrošina, ka gaidāmajā Plastmasai veltītajā nolīgumā ir iekļauti lietderīgi noteikumi, kuri atbilst nesen noslēgto daudzpusējo vides nolīgumu noteikumiem un kuri ļauj Savienībai kļūt par tā līgumslēdzēju pusi. Būtu jānosaka arī īpaša kārtība, kā notiek sadarbība ar relevantajām starptautiskajām organizācijām un nevalstiskajām ieinteresētajām personām.
- (8) Attiecībā uz īstenošanu būtu arī jāapsver pārejas periodi un saistīts īstenošanas atbalsts, īpašu uzmanību pievēršot to valstu vajadzībām, kurām ir zemi un vidēji augsti ienākumi.
- (9) Starpvaldību sarunu komitejā, kas atbild par Plastmasai veltītā nolīguma izstrādi, kā izklāstīts ANO Vides asamblejas Rezolūcijā 5/14, un jebkurā sagatavošanas vai ar to saistītā struktūrā Savienību pārstāvēs Komisija.
- (10) Komisijai būtu jācenšas nodrošināt, ka Plastmasai veltītais nolīgums ir saskanīgs ar relevantajiem Savienības tiesību aktiem un rīcībpolitikām, kā arī ar Savienības saistībām, ko tā uzņēmusies ar citiem relevantiem daudzpusējiem nolīgumiem.
- (11) Komisijai sarunas būtu jārisina saskaņā ar relevantajiem spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem.